

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

515. An Clericus conjugatus, vel etiam bigamus, aut aliàs habens Clericatum inexequibilem, capax sit pensionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

rus est, ut dictam dispensationem obtineat, tacito scilicet dicto impedimento, valide pensionem impetrare, citantem pro hoc Sylv. v. *excommunicat.* 4. n. 4. eò quòd sub tunc talis impedimenti vita clericalis non censetur rationabiliter gratiam facere subreptitiam; cum proximè accingendus habeatur pro accincto; & quòd parum distat, nihil distare videretur, Nisi forte, uti quandoque fieri solet, reservaretur à Papa pensio laico cum clausula: *quamprimum clericali charactere fuerit insignitus.* Ventrigl. *loc. cit.* n. 13. Paris. l. 6. q. 2. n. 142. quamvis & in hoc casu contrarium tanquam in praxi non semel discussum, & quotidie receptum tenendum esse dicat Corrad. *loc. cit.* n. 182. eò quòd huiusmodi clausula sit conditionalis, eaque referatur ad diem suscepti characteris clericalis, ac propterea ante existentiam & adventum illius diei pensio prædicta non possit dici reservata; cum gratia conditionalis nihil ponat in esse ante conditionis existentiam; unde in ea tempus conditionis inspicendum, non autem tempus Data. Neque oblitare adjectam dictionem *ex nunc*, utpote, quæ in actu conditionali non denotet inchoationem temporis; cum dicta clausula non operetur à tempore Data, sed attendatur tempus impletæ conditionis, non autem prolati sermonis; eò quòd licet ad sit illa dictio *ex nunc*, quæ videtur tempus præsens designare, ad sit tamen etiam illa dictio *ex tunc*, quæ extremitatem temporis & conditionem significet, de quibus vide ulterius eundem Corrad. Unde jam idem rectè concludit n. 192. pensionem reservatam laico cum dicta clausula: *ex nunc pro ut ex tunc* non posse exigì à pensionario, nisi postquam effectus fuerit clericus, & ex tunc tantum pensionem sumere vigorem, & non antea, quòd ad illius exactionem; & sic non posse exigì ipsius pensionis decursos terminos à die data literarum huiusmodi reservationis, usque ad diem, quo effectus est clericus, sed illos percipere titulare beneficii. Notat etiam circa hoc punctum requisiti clericatus tempore reservationis Corrad. *loc. cit.* nu. 172. juxta *decis. Rotæ in Abulens. pensionis*, id procedere in pensionibus ordinariis, quæ à principio reservantur in favorem certæ personæ: factis verò in iis, quæ reservantur quasi in abstracto pro persona nominanda (uti contingit in reservatione super fructibus Episcopatum Hispaniæ juripatronatus regio (subjectorum) ita ut necesse non sit ad esse clericatum tempore reservationis, sed sufficiat ad esse tempore nominationis, quo gratia effectuatur & perficitur (quem admodum sufficit, clericatum ad esse tempore præsentationis, & necesse non est, ad esse illum tempore nominationis, quæ quandoque præcedit præsentationem factam Superiori) non obstante, quòd literæ reservationis expediuntur sub data reservationis, & in iis appelleretur clericus juxta stylum. Quamvis contrarium sentiat Garc. apud eundem Corrad. *loc. cit.* dicens se nunquam potuisse sequi supra dictam Rotæ sententiam. Quin & id ipsum sibi displicere dicat Castrop. *loc. cit.* n. 3. eò quòd tempore Data reservationis persona nominanda debeat habere omnes qualitates requisitas ad pensionem; quia esto, quòd jus non habeat ad pensionem, quousque nominatio accedat, jus tamen non proveniat ex nominatione, sed ex reservatione, cum potestate nominandi; nominatio autem sit quedam conditio, quæ retrahitur ad tempus reservationis.

2. Ampliatur secundò, ut procedat, etiam si lai-

ci extra conjugium in calibatu vivant. Ventrigl. *loc. cit.* n. 14. Lott. *loc. cit.* n. 18. juxta expressa verba dictæ constitutionis Piane.

3. Ampliatur tertio, ut procedat, etiam si laicus quisquam per plures annos incessisset in habitu & tonsura clericali, ita ut communiter reputaretur clericus. Ventrigl. *loc. cit.* n. 16. Lott. *loc. cit.* n. 20. citans Rotam *decis.* 20. p. 3. l. 3. *divers. & decis.* 158. n. 2. p. 1. *recent.* contra Corrad. *loc. cit.* nu. 214. ubi expressè: Licet constituto de incapacitate pensionarii ob defectum clericatus annulletur pensionis reservatio, tamen si illa, aut illius translatio fiat in eum, qui communi reputatione in acceptatione huiusmodi pensionis reputabatur clericus, valebit quidem talis reservatio sive translatio, donec detegatur, eum non esse clericum, ex eo quòd clerico putativo, de cuius clericatu non constabat, nisi per communem reputationem, potest reservari pensio, quia sufficit communis reputatio &c.

Questio 513. An, & qualiter subveniri possit ei, qui existens laicus obtinuit pensionem?

Respondeo, eam esse Papæ non raro pietatem, ut oratori se falso clericum in precibus asserenti, cum sit laicus, ne in hoc quoque casu reservationis pensionis gratia careat effectu, prædictam gratiam revalidet; adeoque pro ea revalidanda preces eidem offerri consueverunt. Corrad. *pr. benef.* l. 1. c. 5. n. 200. harum precum formulam adjiciens. Porro in huiusmodi casu reservationis pensionis, vel etiam fructuum revalidatio petenda in specie ab ipso reservatario, facta mentione supradictæ nullitatis reservationis pensionis ob defectum clericatus tempore dictæ reservationis, nec aliàs prodesse poterit. Corrad. *loc. cit.* num. 201. id fuscè exemplificans. De cetero servari quoque in praxi, ut quandoque ob huiusmodi clericatus defectum tempore dictæ reservationis oratori succurratur per viam novæ reservationis, testatur Corrad. *loc. cit.* n. 211.

Questio 514. An clericus non incedens in habitu clericali & tonsura, sit incapax pensionis?

Respondeo negativè: Nam etsi eum inhabilem ad hoc tradidisset Sixtus V. in priore sua constitutione; postea tamen *constitut. sua* 31. hunc rigorem mitigavit, ut solum pensionarius obligatus sit in habitu & tonsura incedere, dum pensio excedit summam 60. ducatorum de Camera, & postquam pensionem exigere aut percipere caperit, vel per ipsum steterit, quò minus percipiat. Castrop. *de benef.* d. 1. p. 11. §. 3. n. 3. Garc. p. 1. c. 5. n. 13.

Questio 515. An clericus conjugatus, vel etiam bigamus, aut aliàs habens clericatum inæquibilem capax sit pensionis?

1. **R**espondeo ad primum negativè: sic enim expressè disponitur in dicta *Constitut. Pii V.* ut clerici conjugati nullas pensiones aut fructus habere, neque ipsi etiam, qui conjugati non sunt, si ad primas, aut alias nuptias traherint, antiquas deinceps percipere nequeant; clerici verò & alii matrimonium cum unica & virgine contracturi, postquam illud contraxerint, nec antiquas retinere, nec novas assequi possunt. Et sic per dictam *constit.*

constituit, hodieum clericos conjugatos nequam capaces esse pensionum, tradunt Lott. l. 1. q. 36. nu. 18. (subdens quoque n. 19. quòd quòd ad hoc punctum de clericis conjugatis & bigamis per dictam constituit, non tam jus novum introductum, quàm jus antiquum declaratum) Ventrigl. loc. cit. n. 15. cum communi.

2. Respondeo ad secundum etiam negativè: Idem enim de bigamis (intellige, etiam actu constitutis extra matrimonium) disponitur in dicta constituit. quod de clericis actu conjugatis. Lott. Ventrigl. l. cit. Quin & fortius per bigamiam supervenientem clericus retruditur in statum laicalem, in quo priùs erat, distinctiùs sic sciencie concilio generali c. unic. de bigam. in 6. Lott. l. 1. q. 40. nu. 149. Unde clericus effectus bigamus reputatur omnino laicus, ut Rebuff. de pacif. possess. num. 323. Coraf. de benef. p. 3. c. 4. nu. 2. Garc. p. 7. c. 6. nu. 2. apud Lott. loc. cit. n. 15. ita ut, si in eum fieret translatio (multòque magis reservatio) pensionis, hæc sit omnino nulla, Lott. nu. 152. Neque enim sufficit, aliquem fuisse quandoque clericum cum clericatu exequibili, sed requiritur, ut talis sit tempore reservationis, vel etiam translationis pensionis. Lott. l. 1. q. 40. n. 147. Hiuc

3. Respondeo ad tertium: Neque etiam reservari posse pensionem in favorem clerici, habentis clericatum aliunde, quàm ex contracto matrimonio aut bigamia non exequibilem, puta ab initio; quia v. g. ordinatus est ab Episcopo non suo sine licentia proprii Episcopi, Lott. loc. cit. n. 21. Corrad. loc. cit. l. 1. c. 5. n. 215. Ventrigl. loc. cit. n. 17. citans Paris. l. 6. q. 4. n. 23. Nav. cons. 11. n. 5. de temp. ordin. & c. Atque reservatio tali facta nulla. Ventrigl. loc. cit. Barb. juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 41. Quod tamen fecus esse, si pensio data titulo merè temporali, ait Ventrigl. loc. cit. citans Squillan. de privileg. clericor. c. 5. nu. 12. Riccium collectan. p. 5. collectan. 1678. Notat circa hoc Corrad. loc. cit. nu. 216. consuevisse propterea Dataria Apostolicæ officiales in similibus pensionum reservationibus pro scholaris ad majorem cautelam addere in ipsa supplicatione: postquam clericali charactere ritè insignitus fuerit: non ut per hoc excludatur invalida characteris susceptio, sed intelligatur, characterem debere esse susceptum bene & secundum ritum. De cetero, dum accessit ratificatio Episcopi proprii, talis evadit habilis ad obtinendam pensionem. Necessè autem est, ratificationem hanc fieri, antequam clerico sic male promoti ad clericatum, reservetur pensio, alioquin ipsa reservatio erit adhuc nulla; neque enim illa ratificatio retrotrahitur in præjudicium tertii, nimirum titularis. Corrad. loc. cit. n. 218. & 219.

Questio 516. An, & qualiter Papa cum clerico conjugato aut bigamo dispensare possit & soleat, præveniendò factum matrimonii aut bigamia, ita ut is dein contrahens matrimonium aut bigamiam, in ea existens citra ullam aliam dispensationem obtinere possit constitutam sibi, aut in se translatam pensionem?

1. Respondeo primò: Tametsi Papa nullis adstrictus sit regulis, quòd minus cum clerico conjugato aut bigamo, etiam per hoc retrusis ad statum laicalem dispensare valeat, ut pensiones obtinere, & retinere in eo statu valeant: nihilominus pro sua modestia & prudentia nunquam solet super hoc dispensare cum tali clerico, præterquam

ex suppositione continuationis status Ecclesiasticitatis. Lott. l. 1. q. 40. n. 198. citans Sanch. de matrim. l. 7. d. 4. q. nu. 9. Gutt. qq. can. l. 2. c. 5. nu. 26. Nav. in man. c. 25. n. 119. prope finem. Pro quo ulterius declarando,

2. Respondeo secundò: cum bigamiz non sit annexa irregularitas jure naturæ, sed simplici jure positivo, ut D. Th. in 4. dist. 27. q. ult. de potestate Papæ dispensandi, in hoc dubitari nequit, non obstante textu c. non confidat. dist. 50. utpote loquente de Pontifice Papa inferiore, nempe de Episcopo, ut norant ibid. AA. & Majol. de irreg. l. 1. c. 33. n. 4. Lott. l. 1. q. 40. n. 154. & 155. Sed neque ad id opus est absoluta potestate seu plenitudine potestatis, sed faciet id Papa potestate ordinariâ, id est à lege sibi commissâ. Lott. loc. cit. n. 156. citans Nav. in man. c. 27. nu. 197. Covar. in elem. si furiosus. §. 2. à n. 2. de homicid. ac præcipuè Caccia-lup. de pens. q. 19. à n. 50.

3. Respondeo tertio: Factâ hac dispensatione, clericatus (qui aliàs cessante dispositione juris positivi compatitur, si etiam cum bigamia, ut Jo. And. in c. super eo. de bigam. n. 12. apud Lott. n. 155. etiam quoad exercitium ex permisso Canonum antiquorum. c. quicumque penitens. dist. 50. Lott. n. 158.) remaneret, quòd ad effectum dispensatum cum tota sua activitate. Lott. n. 160. Quare sicut clericus per tonsuram ab initio segregatus à laicis est clericus quòd ad omnia, ita, si dispensetur præventivè contra effectus juris resultantis à matrimonio vel bigamia, ad certum finem, v. g. ad obtinendâ vel retinendam pensionem, non dicatur dispensatus bigamus, nec tanquam bigamus censetur retrusis ad laicos; cum eo ipso, quòd Papa dispenset cum clerico, ut possit aliquid facere, per quod aliàs incurreret impedimentum seu irregularitatem, censetur ab eo actu removere penam. Lott. à nu. 161. ad nu. 164. Neque dum dispensatio versatur circa habilitandam personam, distinctio jam admittitur inter habilem naturaliter, seu de jure communi, & habilem ex dispensatione aliòve jure singulari; cum omnis habitus proveniat ab eodem fonte, nempe principe, qui potest lege suâ inducere habilitatem & inhabilitatem, sive condendo legem universalem, sive inducendo jus singulare. Lott. n. 167. Unde eam habens potestatem transferendi (idem est de constituendo) pensionem in clericum seu personam Ecclesiasticam, utique poterit eam constituere vel transferre in eum, qui talis est ex dispensatione, nempe in clericum jam conjugatum aut bigamum, operante id ipsum non simpliciter dispensatione, sed dispensatione præventivâ factâ nempe matrimonii aut bigamiz, & impedivâ omnium effectuum juris inde aliàs resultantium. Lott. n. 168. juncton. 170.

4. Respondeo quarto: Neque ex eo, quòd Papa hac ratione contra concilium generale hac dispensatione suâ præventivâ præservet & conservet talem, etiam post conjugium & bigamiam in statu ecclesiasticitatis, rectè præsumitur, quòd potius voluerit cum eo dispensare contra styllum Curia (est hoc minus sit; cum præciscendo à dicto stylo, laicus de jure communi capax sit pensionis) ut in statu laicalitatis, ad quem vi Canonum per conjugium detrusus est, percipere pensionem; cum dispensatio concessa ad unum finem non sit producenda ad alium, neque ad consequentiam, etiam ex majoritate rationis, præcipuè ubi consequentia non est omnino necessaria. Lott. à n. 171. ad 177.

5. Respon-